

Udskriftsdato: 21. december 2025

KEN nr 9334 af 15/10/1997 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse U-13-97 om kompetence - hjemmel - fejlagtigt udbetalt beløb - condictio indebiti - arbejdsskade

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 17676-9410673-96

Ankestyrelsens principafgørelse U-13-97 om kompetence - hjemmel - fejlagtigt udbetalt beløb - *condictio indebiti* - arbejdsskade

Resume:

Arbejdsskadeforsikringsloven indeholder ikke bestemmelser om tilbagebetaling af et fejlagtigt udbetalt beløb. Afgørelser om tilbagebetaling af sådanne ydelser er derfor truffet med hjemmel i dansk rets almindelige regler om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser (*condictio indebiti*).

Ankestyrelsen har kompetence til at påkende Arbejdsskadestyrelsens afgørelser om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser, der er truffet efter reglerne om *condictio indebiti*, når der til grund for ydelserne ligger afgørelser, som Ankestyrelsen har kompetence til at behandle efter klagereglerne i arbejdsskadeforsikringslovens § 54.

Der blev lagt vægt på en tidligere tilkendegivelse fra Folketingets Ombudsmand, hvorefter Ankestyrelsen er forpligtet til at inddrage almindelige ulovbestemte forvaltningsretlige synspunkter og almene formueretlige synspunkter, når den konkrete afgørelse ikke kan træffes alene på grundlag af den sociale lovgivning.

Der blev endvidere lagt vægt på, at Ombudsmanden har udtalt, at en klageinstans som udgangspunkt har kompetence til at tage stilling til alle spørgsmål vedrørende underinstansens sagsbehandling. Der skal således være holdepunkter i lov eller lovforarbejder for at dette udgangspunkt er fraveget, for at det ikke skal gælde. Ankestyrelsen fandt, at det ikke var tilfældet.

Efter reglerne om *condictio indebiti* kan et fejlagtigt udbetalt beløb kun kræves tilbage, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1. Modtageren af beløbet indså eller burde indse, at der forelå en fejl. Hvis modtageren har været i god tro vil tilbagesøgning efter grundsætningen om *condictio indebiti* normalt ikke kunne ske.

2. Ydelsen må ikke være bestemt til almindelige leveomkostninger så som pension, understøttelse og underholdsbidrag.

I sag nr. 1 fandt Ankestyrelsen, at der ikke var grundlag for at kræve et fejlagtigt udbetalt beløb på 44.022 kr. tilbagebetalt.

Der blev lagt vægt på, at skadelidte havde modtaget beløbet i god tro, idet beløbet blev udbetalt i en periode, hvor han modtog ydelser i henhold til flere breve fra Arbejdsskadestyrelsen om beregning og udbetalinger af ydelser. Brevene var vanskeligt gennemskuelige. Skadelidte havde oplyst, at han mente, der var tale om efterbetaling af et rentebeløb. Der blev endelig lagt vægt på, at Arbejdsskadestyrelsen først efter 1 1/2 år blev opmærksom på fejlen og krævede beløbet tilbagebetalt. Arbejdsskadestyrelsen måtte herefter anses for at være nærmest til at bære risikoen for fejludbetalingen.

I sag nr. 2 fandt Ankestyrelsen, at der var grundlag for at kræve et fejlagtigt udbetalt beløb på 18.125 kr. tilbagebetalt.

Der blev lagt vægt på, at skadelidte måtte anses for at have modtaget beløbet i ond tro, idet skadelidte siden februar 1996 havde fået udbetalt et fast månedligt beløb på omkring 3.600 kr. Det forhold, at skadelidte sammen med den løbende ydelse for juli 1996 fik udbetalt et beløb på 18.125 kr. bevirkede, at

han burde have indset, at der var tale om en fejl, idet der var tale om en markant afvigelse fra det beløb, skadelidte sædvanligvis fik udbetalt. Der blev endelig lagt vægt på, at Arbejdsskadestyrelsen efter kort tid blev opmærksom på fejlen og krævede beløbet tilbagebetalt.

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovbekendtgørelse nr. 789 af 28. august 1996 - § 54

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j.nr. 107676-94

Den 3. december 1992 fik skadelidte tilkendt erstatning for varigt mén, svarende til en méngrad på 10%. Han fik som følge heraf udbetalt 31.002 kr.

Den 7. januar 1993 fik han tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 65%. Arbejdsskadestyrelsen anførte i afgørelsen, at skadelidte fra den 1. marts 1993 ville få en løbende erstatning på 10.739 kr, som ville blive udbetalt forud for hver måned. Det blev i afgørelsen oplyst, at dette beløb reguleres den 1. april hvert år og beskattes som almindelig indkomst. Årslønnen blev fastsat til 228.500 kr.

Det blev endvidere anført i afgørelsen af 7. januar 1993, at "da erstatningen skal løbe fra den 9. september 1992 bliver der tale om et yderligere beløb udover den kommende månedsvise udbetaling. Dette beløb er også skattepligtigt". Det blev oplyst, at den månedlige ydelse i den skadelidte periode udgjorde 10.739 kr. Skadelidte blev oplyst om, at hvis han havde modtaget sociale ydelser fra kommunen i den periode, hvor han var tilkendt erstatning med tilbagevirkende kraft, skulle disse eventuelt fratrækkes erstatningen.

Arbejdsskadestyrelsen bad i den anledning social- og sundhedsforvaltningen om at meddele styrelsen, om dette var tilfældet, og om der var betalt kildeskat af de sociale ydelser. Herefter ville Arbejdsskadestyrelsen give besked om størrelsen af det tilgodehavende beløb, og skadelidte ville få oplyst, hvordan beløbet ville blive udbetalt.

Den 22. januar 1993 oplyste kommunen til Arbejdsskadestyrelsen (uden kopi til skadelidte), at der var udbetalt pension i tiden 9. september 1992 til 28. februar 1993 med i alt 19.639 kr. Der var ikke trukket kildeskat i 1992. I 1993 var der trukket 1.308 kr af 6.540 kr.

I et brev af 3. februar 1993 meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at det samlede tilgodehavende udgjorde 61.567 kr, hvoraf 40.089 kr. vedrørte 1992 og 21.478 kr. vedrørte 1993.

Det blev oplyst i brevet, at der gennem kommunen var udbetalt pension med 19.639 kr., hvoraf 13.099 vedrørte 1992 og 6.540 vedrørte 1993. Derfor skulle dette beløb fratrækkes i hans tilgodehavende og refunderes kommunen. Restbeløbet 30.923 kr. efter fradrag af pensionsbeløbet og kildeskat ville snarest blive indsat på hans konto. Den 15. februar 1993 kapitaliserede Arbejdsskadestyrelsen efter anmodning 50% af erhvervsevnetaberstatningen. Kapitalbeløbet udgjorde pr. 1. marts 1993 813.652 kr. Det blev endvidere oplyst, at den årlige løbende erstatning fra den 1. marts 1993 ville blive nedsat til i alt 29.748 kr. Erstatningen ville blive udbetalt med 2.479 kr. månedligt før skattetræk.

Den 19. marts 1993 ændrede Ankestyrelsen méngraden til 15%.

Den 24. marts 1993 udbetalte Arbejdsskadestyrelsen yderligere erstatning for mén på 15.501 kr.

Den 24. august 1994, d.v.s. efter 1 1/2 år krævede Arbejdsskadestyrelsen 44.022 kr, som fejlagtigt var udbetalt sammen med den løbende ydelse pr. 1. marts 1993, tilbagebetalt.

I klagen blev det anført, at skadelidte havde modtaget beløbet i god tro. Der blev henvist til, at perioden på tidspunktet for udbetalingen for skadelidte var fuldstændig uoverskuelig både erstatningsmæssigt og pensionsmæssigt. Skadelidte fik i denne periode adskillige afgørelser fra henholdsvis Arbejdsskadestyrelsen og pensionskontoret.

Med klagen var fremsendt en kopi af en kontoudskrift, hvoraf det fremgår, at skadelidte ikke havde haft mulighed for at kontrollere, hvorvidt skadelidte fik indbetalt de korrekte beløb, bl.a. fordi de offentlige overførsler varierede fra måned til måned, da der var tale om efterbetalinger. På kontoudtoget stod SIS-rente, hvilket skadelidte ikke havde haft mulighed for at gennemskue, hvad betød. Skadelidte har således troet, at det var en efterbetaling af renter.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af Ankestyrelsens kompetence til at efterprøve Arbejdsskadestyrelsens afgørelser om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser, der er truffet med hjemmel i dansk rets almindelige formueretlige regler om *condictio indebiti*.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at det hører under styrelsens kompetence at påkende Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser, der er truffet med hjemmel i dansk rets almindelige formueretlige regler om bl.a. *condictio indebiti*, når der til grund for ydelserne ligger afgørelser, som Ankestyrelsen har kompetence til at behandle efter klagereglerne i arbejdsskadeforsikringslovens § 54.

Denne vurdering bygger bl.a. på en tidligere tilkendegivelse fra Folketingets Ombudsmand, hvorefter Ankestyrelsen er forpligtet til at inddrage fx almindelige ulovbestemte forvaltningsretlige synspunkter og almene formueretlige synspunkter, når den konkrete afgørelse ikke kan træffes alene på grundlag af den sociale lovgivning.

Det er endvidere udtalt af Ombudsmanden, at en klageinstans som udgangspunkt har kompetence til at tage stilling til alle spørgsmål vedrørende underinstansens sagsbehandling. Der skal således være holdepunkter i lov eller lov forarbejder for at dette udgangspunkt er fraveget, så det ikke skal gælde. Dette er ikke tilfældet med dette spørgsmål.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at sondre mellem forskellige typer af fejludbetalinger, da tilbagebetalingskravet under alle omstændigheder i princippet må anses for en afgørelse.

Ankestyrelsen vurderede, at der ikke var grundlag for at kræve tilbagebetaling af beløbet på 44.022 kr., som ved en fejl blev udbetalt til skadelidte. Begrundelsen for afgørelsen var, at betingelserne for at kræve beløbet tilbagebetalt efter dansk rets almindelige formueretlige regler om *condictio indebiti* ikke var opfyldt.

For at et sådant beløb kan kræves tilbagebetalt, skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Modtageren indså eller burde indse, at der forelå en fejl.
2. Beløbet må ikke objektivt set være beregnet til dækning af almindelige leveomkostninger.

Ankestyrelsen fandt det ikke godtgjort, at skadelidte indså eller burde indse, at der forelå en fejl.

Der blev herved lagt vægt på, at beløbet blev udbetalt til skadelidte i en periode, hvor han modtog ydelser i henhold til flere breve fra Arbejdsskadestyrelsen om beregning og udbetalinger af ydelser, som var vanskeligt gennemskuelige. Skadelidte modtog i samme periode angiveligt en del breve vedrørende pensionsydelser. Skadelidte havde oplyst, at han mente, at der var tale om efterbetaling af et rentebeløb.

Arbejdsskadestyrelsen var herefter nærmest til at bære risikoen for fejludbetalingen.

Der blev endelig lagt vægt på, at Arbejdsskadestyrelsen først efter 1 1/2 år efter at ydelsen var udbetalt blev opmærksom på fejlen og krævede beløbet tilbagebetalt. Skadelidte havde således i 1 1/2 år i god tro indrettet sig på, at beløbet retmæssigt tilkom ham.

Ankestyrelsen ændrede således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - j.nr. 106373-96

Den 5. december 1995 fik skadelidte tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 25% som løbende ydelse. Det blev anført i afgørelsen, at skadelidte fra den 1. februar 1996 ville få en løbende erstatning på 3.628 kr.

Det blev også anført i afgørelsen, at da erstatningen skulle løbe fra 1. april 1995 blev der tale om et yderligere beløb udover den kommende månedsvise udbetaling. Af dette beløb skulle der også betales kildeskat.

Det blev oplyst i afgørelsen, at hvis skadelidte havde modtaget sociale ydelser fra kommunen i den periode, hvor han var tilkendt erstatning med tilbagevirkende kraft, skulle disse eventuelt fratrækkes erstatningen. Arbejdsskadestyrelsen ville derfor bede kommunen om at meddele styrelsen, om dette var tilfældet, og om der var betalt kildeskat af de sociale ydelser. Herefter ville styrelsen give skadelidte besked om størrelsen af det tilgodehavende beløb. Desuden ville skadelidte få oplyst, hvordan beløbet ville blive udbetalt.

I et brev af 22. december 1995 oplyste Arbejdsskadestyrelsen, at det samlede tilgodehavende beløb for tiden 1. august 1995 til 31. januar 1996 udgjorde 35.425 kr.

Det blev også oplyst, at der gennem kommunen var udbetalt social bistand med 31.797 kr. Derfor skulle dette beløb fratrækkes i skadelidtes tilgodehavende og refunderes kommunen. Det blev således oplyst, at hans tilgodehavende på 3.628 kr. efter fradrag for udbetalt kontanthjælp og efter fradrag af kildeskat ville blive indsat på bankkontoen sammen med den løbende ydelse for februar 1996.

Den 15. juni 1996 anviste Arbejdsskadestyrelsen til skadelidte 18.125 kr., som var til disposition den 1. juli 1996.

Den 23. juli 1996 anmodede Arbejdsskadestyrelsen skadelidte om at tilbagebetale beløbet.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at det hører under styrelsens kompetence at påkende Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser, der er truffet med hjemmel i dansk rets almindelige formueretlige regler om bl.a. *condictio indebiti*, når der til grund for ydelserne ligger afgørelser, som Ankestyrelsen harkompetence til at behandle efter klagereglerne i arbejdsskadeforsikringslovens § 54.

Denne vurdering bygger bl.a. på en tidligere tilkendegivelse fra Folketingets Ombudsmand, hvorefter Ankestyrelsen er forpligtet til at inddrage fx almindelige ulovbestemte forvaltningsretlige synspunkter og almene formueretlige synspunkter, når den konkrete afgørelse ikke kan træffes alene på grundlag af den sociale lovgivning.

Det er endvidere udtalt af Ombudsmanden, at en klageinstans som udgangspunkt har kompetence til at tage stilling til alle spørgsmål vedrørende underinstansens sagsbehandling. Der skal således være holdepunkter i lov eller lovforarbejder for at dette udgangspunkt er fraveget, så det ikke skal gælde. Dette er ikke tilfældet med dette spørgsmål.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at sondre mellem forskellige typer af fejludbetalinger, da tilbage-søgningskravet under alle omstændigheder i princippet må anses for en afgørelse.

Ankestyrelsen fandt, at skadelidte var forpligtet til at tilbagebetale 18.125 kr., som ved en fejl var blevet udbetalt til ham, til Arbejdsskadestyrelsen efter dansk rets almindelige regler om *condictio indebiti*.

Begrundelsen var, at betingelserne for at kræve beløbet tilbagebetalt efter dansk rets almindelige formueretlige regler om *condictio indebiti* fandtes at være opfyldt.

Reglerne om *condictio indebiti* er følgende:

1. Modtageren af beløbet indså eller burde indse, at der forelå en fejl.
2. Beløbet må ikke objektivt set være beregnet til dækning af almindelige leveomkostninger.

Ankestyrelsen fandt, at skadelidte måtte anses for at have indset eller burde have indset, at beløbet var udbetalt på grund af en fejl.

Der blev herved lagt vægt på, at skadelidte siden februar 1996 havde fået udbetalt et fast månedligt beløb på omkring 3.600 kr. Det forhold, at han sammen med den løbende ydelse for juli 1996 fik udbetalt et beløb på 18.125 kr. bevirkede, at han burde have indset, at der var tale om en fejl, idet der var tale om en markant afvigelse fra det beløb, han sædvanligvis fik udbetalt. Der blev også lagt vægt på, at det udbetalte beløb ikke skulle anvendes til almindelige leveomkostninger, idet det beløb skadelidte sædvanligvis fik udbetalt skulle dække sådanne formål.

Der er endelig lagt vægt på, at Arbejdsskadestyrelsen efter relativt kort tid blev opmærksom på fejlen og krævede beløbet tilbagebetalt.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.